

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ S.O.S. ΑΠΟ ΤΗ ΦΕΤΑ ΜΑΣ

Οι συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
με
Νότια Αφρική και Καναδά

υπό

Εμμανουήλ Μιχ. Ανυφαντάκη

- Ομότιμου καθηγητή Γαλακτοκομίας
Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών
- τ. Προέδρου Εθνικής Επιτροπής Γάλακτος Ελλάδος

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η επιλογή του τίτλου του άρθρου αυτού ενδεχόμενα να μην είναι η πιο επιτυχής. Όμως, δεν είναι και τυχαία. Επιλέχθηκε για να αναδείξει, με δραματικό τρόπο, την πολύ δύσκολη θέση στην οποία έχει περιέλθει σήμερα το πιο εμβληματικό εμπορικό, και όχι μόνον, όνομα της χώρας μας, η φέτα, από λανθασμένες ενέργειες και αποφάσεις αυτών που τα τελευταία έξι χρόνια διαχειρίστηκαν την τύχη της.

Κατά τον καθηγητή Μπαμπινιώτη, τον πιο έγκυρο γλωσσολόγο της χώρας μας, το «S.O.S. αποτελεί διεθνές κωδικοποιημένο σήμα κινδύνου που εκπέμπεται σε περιπτώσεις μεγάλης ανάγκης». Σε αυτό ακριβώς το σημείο, «της μεγάλης ανάγκης», βρίσκεται σήμερα η φέτα μας με τις συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) με τη Νότια Αφρική (Συμφωνία Οικονομικής και Εταιρικής Σχέσης, Σ.Ο.Ε.Σ. Ε.Ε. – Αναπτυξιακής Κοινότητας Νοτιότερης Αφρικής, SADC) και τον Καναδά (ολοκληρωμένη Οικονομική και Εμπορική Συμφωνία Ε.Ε – Καναδά, CETA). Οι συμφωνίες αυτές, μετά από πολύμηνες «διαπραγματεύσεις» ολοκληρώθηκαν, εγκρίθηκαν προσωρινά από το Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ε, και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και μένει η κύρωσή τους από τα εθνικά Κοινοβούλια των συμβαλλομένων μερών. Μένει δηλαδή ένα ακόμη στάδιο, το ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ, για να αρχίσει η επίσημη εφαρμογή τους καθώς η προσωρινή εφαρμογή έχει ήδη αρχίσει για τη συμφωνία με τη Νότια Αφρική και λίαν προσεχώς θα αρχίσει και αυτή με τον Καναδά.

Στις συνθήκες αυτές εκπέμπεται από τη φέτα μας το διεθνές κωδικοποιημένο σήμα S.O.S., προς πάσα κατεύθυνση, ΚΥΡΙΩΣ ΟΜΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ, που είναι πλέον ΟΙ ΜΟΝΟΙ που με την ψήφο τους μπορούν να αποτρέψουν ή να ολοκληρώσουν την καταστροφή που επέρχεται. Είναι προφανές ότι για να μπορέσουν οι Βουλευτές μας να ψηφίσουν κατά συνείδηση και να αναλάβει καθένας τους τις ευθύνες που του αναλογούν, θα πρέπει να έχουν πλήρη και αντικειμενική ενημέρωση για τα γεγονότα που εξελίσσονται. Στο πνεύμα αυτό παρατίθενται στη συνέχεια διάφορες πληροφορίες για τις συμφωνίες σχετικές με τη φέτα, με την ελπίδα ότι θα βοηθήσουν όσους

αναζητούν την πραγματική αλήθεια. Η επιστημονική μου κατάρτιση, η μακρά εμπειρία μου και κυρίως η συμμετοχή μου στις μακρόχρονες προσπάθειες της χώρας μας για την κατοχύρωση της φέτας πιστεύω ότι μου επιτρέπουν τη διαμόρφωση μιας τεκμηριωμένης και αντικειμενικής άποψης, αλλά και την υποχρέωση να τη δημοσιοποιήσω. Εξάλλου αυτό το οφείλω στους Έλληνες κτηνοτρόφους και τυροκόμους και σε όσους κατά καιρούς δώσαμε κοινούς αγώνες για το εμβληματικό μας εθνικό προϊόν.

Για λόγους αντικειμενικότητας παρατίθενται στη συνέχεια τα βασικά σημεία τόσο της απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη φέτα όσο και των συμφωνιών της Ε.Ε. με τη Νότια Αφρική και τον Καναδά, καθώς και σχετικές δηλώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ώστε καθένας απερίσπαστος να εξάγει τα συμπεράσματα του.

II. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Δ.Ε.Κ.)

Η διαμάχη της χώρας μας με τους ανταγωνιστές της για το θέμα της φέτας άρχισε το 1984, κράτησε 21 περίπου χρόνια και είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα συνεχιζόταν μέχρι σήμερα αν δεν παρενέβαινε το Δ.Ε.Κ. Σε γενικές γραμμές υπήρχαν δύο αντιμαχόμενες απόψεις, η ελληνική, κατά την οποία η φέτα αποτελεί ελληνικό παραδοσιακό τυρί με ιδιότυπα χαρακτηριστικά, που παρασκευάζεται στη χώρα μας από τους Ομηρικούς χρόνους και η άλλη, των ανταγωνιστών μας, κατά την οποία η ονομασία φέτα έχει στην πράξη καταστεί κοινή - generic- και κατά συνέπεια μπορεί να την χρησιμοποιεί καθένας κατά βούληση.

Τέλος στη διαμάχη αυτή έδωσε το Δ.Ε.Κ. το οποίο αποφάσισε ότι η ονομασία φέτα δεν είναι κοινή αλλά Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (Π.Ο.Π.) ενός παραδοσιακού ελληνικού τυριού, με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που παρασκευάζεται σε οριοθετημένες με νόμο περιοχές της χώρας μας – Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Λέσβος-. Έχει, κατά συνέπεια, η φέτα μας σήμερα «και με τη βούλα της Ε.Ε.», προδιαγραφές – ταυτότητα – που χαρακτηρίζουν αποκλειστικά και μόνον αυτήν. Στην ουσία έχουμε εξασφαλίσει το μονοπώλιο της ονομασίας της σε όλες τις χώρες – μέλη της Ε.Ε., ενώ το τυρί μας μπορεί πλέον να διακινείται με την ταυτότητά του και στη διεθνή αγορά, και σε συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού να αξιολογείται από τους καταναλωτές.

Η παραπάνω απόφαση του Δ.Ε.Κ., είχε άμεσα τις εξής συνέπειες:

α) Μεγάλες περιοχές της χώρας μας, που παρήγαγαν φέτα πριν από την έκδοση της απόφασης αυτής, να στερηθούν το δικαίωμα αυτό. Σήμερα όλα τα νησιά μας εκτός της Λέσβου, δεν μπορούν να την παράγουν.

β) Οι άλλες χώρες της Ε.Ε. να σταματήσουν να παράγουν και να πωλούν τυριά τους με την ονομασία φέτα.

γ) Οι τρίτες χώρες, όπου δεν ισχύει το Ευρωπαϊκό δίκαιο, μπορούν να συνεχίσουν να παράγουν τυριά άλμης και να τα εισάγουν ανεμπόδιστα στην Ε.Ε., με δικά τους όμως ονόματα ή ως λευκά τυριά άλμης.

Συμπερασματικά, μπορεί να λεχθεί ότι με την απόφαση του Δ.Ε.Κ. είχαμε επιτύχει, στο πλαίσιο της Ε.Ε., το μέγιστο αυτών που θα μπορούσαμε να επιδιώξουμε και κατά συνέπεια η συμμετοχή μας σε συζητήσεις με τρίτους για τη φέτα θα δικαιολογούνταν μόνον εάν απέβλεπαν στην επέκταση αυτών που είχαμε κατοχυρώσει.

Επισημαίνεται με ιδιαίτερη έμφαση, γιατί έχει μεγάλη σημασία, ότι η απόφαση του Δ.Ε.Κ. για τη φέτα μας ήταν απρόσμενη και δύσπεπτη για τις χώρες και τις πολυεθνικές με μεγάλη παραγωγή τυριών άλμης, ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ Ε.Ε., οι οποίες δεν έπαψαν ποτέ να αναζητούν τρόπους τροποποίησης ή και ακύρωσής της. Πιστεύω ότι συμφωνίες που παρουσιάζονται στη συνέχεια αποτελούν κίνηση προς την κατεύθυνση αυτή.

III. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ Ε.Ε. – ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Και ενώ όλα λειτουργούσαν για τη φέτα μας στην Ε.Ε. ικανοποιητικά και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και όλοι όσοι, κατά καιρούς, ασχοληθήκαμε με την κατοχύρωσή της θεωρούσαμε ότι οι περιπέτειές της είχαν τελειώσει οριστικά και αμετάκλητα, μετά την απόφαση του Δ.Ε.Κ., προέκυψαν ως «*κεραυνός εν αιθρία*» οι συμφωνίες της Ε.Ε. με τη Νότια Αφρική και τον Καναδά. Το παράδοξο είναι ότι οι συμφωνίες αυτές παρουσιάστηκαν, με ή χωρίς πρόθεση, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τους κυβερνώντες τη χώρα μας, αλλά και από πολλά ΜΜΕ, κατά τρόπο αποπροσανατολιστικό! Κραυγές του τύπου «Ελλάδα – Καναδάς, σημειώσατε 1», «φέτα έναντι απομιμήσεων, σημειώσατε 1», «Νενικήκαμεν» και άλλα ποδοσφαιρικής ορολογίας ευφυολογήματα είδαν το φως της δημοσιότητας, όταν όχι μόνον δεν προκύπτει από πουθενά ότι νικήσαμε αλλά ούτε ότι πήραμε έστω και ισοπαλία. Το θέμα της φέτας είναι πολύ σοβαρό, από πολλές απόψεις, για την πατρίδα μας και όσοι συνειδητά ή ασυνειδητά επιχειρούν να το υποβαθμίσουν δεν της προσφέρουν καλές υπηρεσίες, σε μια περίοδο μάλιστα που όλοι αγωνίζονται για την οικονομική ανόρθωσή της.

Με τη συμφωνία Ε.Ε.- Νότιας Αφρικής παρέχεται πλήρης προστασία στην αγορά της Νότιας Αφρικής σε όλα τα τυριά Π.Ο.Π. της Ε.Ε. με μοναδική εξαίρεση τη φέτα μας για την οποία προβλέπονται ειδικές πρόνοιες, οι οποίες όχι μόνο δεν προστατεύουν αυτά που είχαμε επιτύχει με την απόφαση του Δ.Ε.Κ., αλλά αντίθετα, μετά βεβαιότητα, τα υποσκάπτουν. Πολύ συνοπτικά η συμφωνία αυτή προβλέπει ότι οι υφιστάμενοι παραγωγοί και έμποροι λευκών τυριών άλμης που τα διαθέτουν στην αγορά της Νότιας Αφρικής με την ονομασία φέτα μπορούν να συνεχίσουν να τα πωλούν με την ονομασία αυτή, εις το διηνεκές, με μοναδική υποχρέωση, εντός πενταετίας από την έναρξη της προσωρινής εφαρμογής της

συμφωνίας (1-10-2016), να επισημάνουν τόσο τη σύσταση του γάλακτος όσο και τη χώρα προέλευσης των προϊόντων τους και να αφαιρέσουν σύμβολα, εικόνες και ονομασίες που παραπέμπουν στη χώρα μας, ενώ οι εισερχόμενοι μελλοντικά (μετά την 1-10-2016) στην παραγωγή και εμπορία των τυριών αυτών, υποχρεούνται να τα διαθέτουν με τις ονομασίες "South African Feta" ή "Feta-style" ή "Feta-type".

Μερικοί προσπάθησαν και προσπαθούν να μας πείσουν ότι η εξαίρεση μόνον της φέτας μας από την πλήρη προστασία που παρέχεται με τη συμφωνία αυτή σε όλα τα τυριά Π.Ο.Π. της Ε.Ε, ότι η παραχώρηση της ονομασίας του πιο εμβληματικού προϊόντος της χώρας στα πάσης φύσεως και προελεύσεως τυριά άλμης που κυκλοφορούν στην αγορά της Νότιας Αφρικής και ότι η καθιέρωση μιας καινοφανούς ονομασίας της "South African Feta" αποτελούν «επιτυχία». **Πράγματι, υπάρχει επιτυχία! Αναμφίβολα, όμως, όχι για τη χώρα μας.**

Αναζήτησα την ύπαρξη έστω και ενός σημείου της συμφωνίας που δημιουργεί κάποιο αξιόλογο πλεονέκτημα για τη χώρα μας, χωρίς αποτέλεσμα. Ακόμη και η προβλεπόμενη από αυτήν απαγόρευση της χρήσης συμβόλων, εικόνων και ονομασιών που παραπλανούν τους καταναλωτές, παρότι παρουσιάζεται ως επιτυχία μας είναι αυτονόητη, αφορά όλα τα προϊόντα της Ε.Ε. και περιλαμβάνεται στις νομοθεσίες όλων των ανεπτυγμένων κρατών. Το γεγονός ότι το αυτονόητο εξειδικεύθηκε μόνο στην περίπτωση της φέτας μας υποδηλοί, αναμφίβολα, προσπάθεια αποπροσανατολισμού των Ελλήνων και μεθόδευση απόκρυψης των όσων επιβλαβών για τη χώρα μας διαλαμβάνονται στη συμφωνία. Σε ότι αφορά την υποχρέωση της επισήμανσης της σύστασης του γάλακτος παρασκευής των προϊόντων και της χώρας προέλευσής τους θα είχε κάποια αξία αν υπήρχε στη συμφωνία πρόβλεψη ευδιάκριτης και ευανάγνωστης αναγραφής τους, κάτι όμως που δεν υπάρχει.

Τα παραπάνω δίδουν την εντύπωση ότι κάποιοι προσπαθούν να «πουλήσουν φύκια για μεταξωτές κορδέλες» στους Έλληνες για να εκμηδενίσουν τις αντιδράσεις τους σε όσα συστηματικά και με επιμονή μεθοδεύονται. Άλλη εξήγηση δεν υπάρχει.

Αυτά σε ότι αφορά τις πολυδιαφημιζόμενες «επιτυχίες» μας στο πλαίσιο της συμφωνίας Ε.Ε. –Νότιας Αφρικής. Υπάρχουν όμως και τα αρνητικά της σημεία για τη χώρα μας για τα οποία οι υποστηρικτές της «ποιούνται την νήσσαν». Και όμως με τη συμφωνία αυτή, αν τελικά κυρωθεί από το Ελληνικό Κοινοβούλιο, θα έχουμε «επιτύχει» ως χώρα το αδιανόητο. Να νομοθετήσουμε, δηλαδή, σε συνεργασία με τους ανταγωνιστές μας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ύπαρξη πέραν της ελληνικής και μιας άλλης φέτας, της «South African Feta», για ένα προϊόν που ουσιαστικά δεν υπήρχε κατά τη σύναψη της συμφωνίας στην αγορά (θα το παρασκευάζουν, οι εισερχόμενοι στον κλάδο μετά την 1-10-2016, παραγωγοί και έμποροι λευκών τυριών άλμης στη Νότια Αφρική) και να παραχωρήσουμε τη

χρήση της ονομασίας φέτα, εις το διηνεκές, στους υφιστάμενους την 1-10-2016 παραγωγούς και εμπόρους λευκών τυριών άλμης της Νότιας Αφρικής. Στην ουσία πολύχρονοι αγώνες της χώρας μας που έγιναν με το σύνθημα «η φέτα είναι μια και ελληνική» που δικαιώθηκαν με την απόφαση του Δ.Ε.Κ., εγκαταλείπονται χωρίς λόγο και μάλιστα αμαχητί και προσχωρούμε στο «νέο δόγμα» που συνοψίζεται ότι «φέτες είναι πολλές και πολυεθνικές». **Αυτή πολύ συνοπτικά είναι και η θέση των ανταγωνιστών μας.**

Υπάρχουν όμως Έλληνες που μπορούν να δεχθούν την άποψη αυτή;

Τα παραπάνω σημαίνουν, σε απλά ελληνικά, για όσους προσποιοούνται ότι δεν το αντιλαμβάνονται, α) ότι αναγνωρίζουμε, ως χώρα, ότι υπάρχουν στην αγορά της Νότιας Αφρικής τουλάχιστον δύο φέτες, γεγονός που ανοίγει διάπλατα το δρόμο, στους ανταγωνιστές μας, αργά ή γρήγορα, να αμφισβητήσουν την απόφαση του Δ.Ε.Κ. για τη φέτα μας και να ζητήσουν την ακύρωσή της, αφού πλέον θα υπάρχουν και με τη ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ πολλές φέτες και κατά συνέπεια η ονομασία της έχει καταστεί κοινή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα συμφέροντα της χώρας μας και β) ότι παραχωρούμε στους σημερινούς παραγωγούς και εμπόρους της Νότιας Αφρικής, εις το διηνεκές, το δικαίωμα να αποκαλούν φέτα όλα τα τυριά άλμης που διακινούν, ανεξάρτητα σύστασης και προέλευσης. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι με τη συμφωνία αυτή γίνεται δυσμενής διακριτική μεταχείριση της ονομασίας του πιο εμβληματικού προϊόντος της χώρας μας και ότι παραχωρούνται κεκτημένα δικαιώματα των κτηνοτρόφων και των τυροκόμων μας, **τους οποίους να σημειωθεί δεν ρώτησε ποτέ κανένας για όσα προωθούνται με αυτήν.**

Ενδεχόμενα θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι η απόφαση του Δ.Ε.Κ. δεν έχει εφαρμογή σε τρίτες χώρες και ότι πολλές από αυτές συχνά χρησιμοποιούν τελευταία την ονομασία φέτα για να προωθήσουν τα προϊόντα τους. Αυτό είναι αληθές, όπως είναι αληθές ότι η πρακτική τους αυτή είναι που δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στο διεθνές εμπόριο καθώς και σύγχυση και παραπληροφόρηση στους καταναλωτές. **Μια ονομασία για πολλά προϊόντα είναι πραγματικά ο ορισμός της παραπληροφόρησης.** Ποιος όμως ευθύνεται για την κατάσταση αυτή η Ελλαδίτσα μας που επί αιώνες παράγει με παραδοσιακό τρόπο τη φέτα και αποδειγμένα έχει τα πνευματικά της δικαιώματα ή οι πολυεθνικές των τρίτων χωρών που αντιδεοντολογικά, παράτυπα και χωρίς ίχνος συστολής υπέκλεψαν την ονομασία για να προωθήσουν τα πάσης φύσεως λευκά τυριά άλμης που παράγουν; Η παροιμία «φωνάζει ο κλέφτης για να φύγει ο νοικοκύρης» σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υιοθετηθεί από κανένα στη χώρα μας. Είναι θέμα αρχής για όλους. Χωρίς τη σύμφωνη γνώμη μας ας κάνουν, ό,τι θέλουν, όπως κάνουν μέχρι σήμερα.

Για την Ελλάδα μας το σύνθημα, που δικαιώθηκε πλήρως και με την απόφαση του Δ.Ε.Κ., ήταν και πρέπει να παραμείνει ότι «η Φέτα είναι μία και Ελληνική».

Σημειώνεται ιδιαίτερα ότι η δυσμενής, προκλητική, διακριτική μεταχείριση της φέτας μας με τον τρόπο που γίνεται, πέραν των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της, μας προσβάλλει και ως Έλληνες κάτι που θα έπρεπε να είχαν αποφύγει οι διαμορφωτές της συμφωνίας. Το γεγονός ότι μόνο ένα τυρί, η φέτα μας, από τα 232 της Ε.Ε. εξαιρείται της πλήρους προστασίας στην αγορά της Νότιας Αφρικής και αυτό να «σερβίρεται» ως επιτυχία, είναι πράγματι προκλητικό, προσβλητικό και υποτιμά τη νοημοσύνη μας. Η φέτα μας, ένα προϊόν με ιδιότυπα χαρακτηριστικά, σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Ε.Κ., ουσιαστικά βιολογικό και ποιοτικά στην κατηγορία των delicatessen, θα διατίθεται στην αγορά της Νότιας Αφρικής, με το ίδιο όνομα, με όλα τα λευκά τυριά άλμης που παράγονται στη χώρα αυτή, με διάφορες τεχνολογίες, από όλα τα είδη γάλακτος. **Αυτός είναι ο ορισμός του αθέμιτου ανταγωνισμού που μερικοί υποκρίνονται ότι δεν αντιλαμβάνονται.**

IV. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ Ε.Ε. - ΚΑΝΑΔΑ

Και στη συμφωνία αυτή, όπως και σε αυτήν της Νότιας Αφρικής, γίνεται δυσμενής διακριτική μεταχείριση της φέτας μας, με μια μικρή όμως διαφοροποίηση. Για τα «μάτια του κόσμου» εξαιρέθηκαν της πλήρους προστασίας στην αγορά του Καναδά τέσσερα ακόμη τυριά της Ε.Ε - Asiago, Fontina, Gorgonzola, Munster – μικρής, όμως οικονομικής και κοινωνικής σημασίας για τις χώρες που τα παράγουν.

Στη συμφωνία αυτή προβλέπεται ότι οι υφιστάμενοι, στις 18-10-2013, παραγωγοί και έμποροι λευκών τυριών άλμης στην Καναδική αγορά, οι οποίοι τα διέθεταν με την ονομασία φέτα μπορούν να συνεχίσουν, εις το διηνεκές, να τα πωλούν με την ονομασία αυτή, με την υποχρέωση να αφαιρέσουν από την επισήμανσή τους λέξεις, σύμβολα και εικόνες που παραπέμπουν στη χώρα μας και να αναγράφουν, ευδιάκριτα και ευανάγνωστα, τη χώρα προέλευσής τους, ενώ οι εισερχόμενοι μετά την ημερομηνία αυτή στον κλάδο, παραγωγοί και έμποροι λευκών τυριών άλμης, θα επισημαίνουν τα προϊόντα τους όχι ως φέτα, αλλά ως «Feta-style» ή «Feta imitation» ή «Feta-type».

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η συμφωνία Ε.Ε. – Καναδά είναι, σε γενικές γραμμές, παραπλήσια με αυτήν της Νότιας Αφρικής, με μια διαφορά ότι μου φαίνονται «λίγο ριγμένοι» οι Καναδοί γιατί, για ανεξήγητους λόγους, δεν εξασφαλίζεται και σε αυτούς η ονομασία «Canadian Feta», κατά το «South African Feta». Κατά συνέπεια, οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν ήδη για τη συμφωνία της Νότιας Αφρικής ισχύουν για τους ίδιους λόγους εις το ακέραιον και στην περίπτωση αυτής του Καναδά.

V. ΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

Μετά τη δημοσίευση των παραπάνω συμφωνιών υπήρξαν έντονες αντιδράσεις από φορείς και πολίτες της χώρας μας για τα τεκταινόμενα, γεγονός που ανάγκασε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε δηλώσεις προκειμένου να κατευνάσει τα πνεύματα. Για να μπορεί καθένας να κρίνει κατά πόσον αυτές αποκαθιστούν την τάξη, παρατίθενται στη συνέχεια:

α) Δήλωση για τη συμφωνία Ε.Ε. – Νότιας Αφρικής: «Εντός της μεταβατικής περιόδου των πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης της προσωρινής εφαρμογής, 1-10-2016, της συμφωνίας, θα αρχίσει η διαδικασία αναθεώρησής της με σκοπό να επιτύχει για όλες τις γεωγραφικές ενδείξεις της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης και της φέτας, το ίδιο επίπεδο προστασίας».

β) Δήλωση για συμφωνία Ε.Ε. - Καναδά: «Η Επιτροπή δεσμεύεται εντός πενταετίας να κάνει χρήση των απαραίτητων μηχανισμών ώστε όλες οι Ευρωπαϊκές ενδείξεις, συμπεριλαμβανομένης και της φέτας, να αποκτήσουν το ίδιο επίπεδο προστασίας στον Καναδά».

Τα παραπάνω, κατά την επεικέστερη έκφραση, μου φαίνονται αδιανόητα και λίγο πολύ «παλαβά». Νομοθετούμε σήμερα και ταυτόχρονα υποσχόμεθα ότι, μετά την κύρωση των συμφωνιών από τα Κοινοβούλια των κρατών – μελών της Ε.Ε., «θα αρχίσει η διαδικασία αναθεώρησής τους, ώστε τελικά εντός πενταετίας, όλες οι Ευρωπαϊκές ενδείξεις, συμπεριλαμβανομένης και της φέτας, να αποκτήσουν το ίδιο επίπεδο προστασίας». Θα επιστραφούν δηλαδή εντός πενταετίας, στους έλληνες κτηνοτρόφους και τυροκόμους δικαιώματα που τους υφαρπάζονται σήμερα με τις συμφωνίες αυτές. Και το εύλογο ερώτημα που τίθεται είναι γιατί αυτό δεν μπορεί να γίνει σήμερα που δεν υπάρχει σχετικό προηγούμενο και μπορεί να γίνει μετά πέντε χρόνια όταν οι επιχειρηματίες των κρατών με τα οποία υπογράφονται συμφωνίες θα έχουν προσαρμόσει τα μέσα, τη μεθοδολογία και τις πρακτικές τους στις νέες συνθήκες; **Είναι βέβαιο ότι λογική απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν υπάρχει.**

γ) Επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Στην επιστολή αυτή της Επιτροπής (22/5/2017) προς τον Γιώργο Εμμανουήλ (Εκπρόσωπος της Κοινής Επιτροπής Αγώνα για την πλήρη κατοχύρωση της φέτας), παρουσιάζεται μια άλλη εκδοχή των δεσμεύσεων της για τη φέτα. Σε αυτήν **δεν γίνεται πλέον λόγος** για αναθεώρηση των συμφωνιών της Ε.Ε. με τη Νότια Αφρική και τον Καναδά, εντός πενταετίας, ώστε *«όλες οι Γεωγραφικές ενδείξεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της φέτας, να αποκτήσουν το ίδιο επίπεδο προστασίας»*, αλλά ότι *«Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επανειλημμένα δεσμευθεί να κάνει χρήση των κατάλληλων*

μηχανισμών που προβλέπονται σε αυτές τις συμφωνίες, με στόχο την επιπλέον αύξηση του επιπέδου προστασίας που δόθηκε στο όνομα φέτα...», ενώ για τις υπό διαπραγμάτευση και μελλοντικές εμπορικές συμφωνίες της. «Η Επιτροπή δεσμεύεται περαιτέρω να επιτύχει το καλύτερο δυνατό επίπεδο προστασίας της ναυαρχίδας των τυριών Π.Ο.Π., της φέτας...».

Είναι προφανές από τα παραπάνω ότι υπάρχει χαώδης διαφορά μεταξύ των δηλώσεων αυτών που ενδεχόμενα δείχνει και τις πραγματικές προθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. «Μοιράζουμε» δηλώσεις, ακόμη και αντιφατικές, μέχρι να ψηφιστούν οι συμφωνίες από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και μετά, ό,τι ψηφίστηκε, ψηφίστηκε. Τελεία και παύλα. **Είναι αυτό η Εθνική μας επιδίωξη;**

Πέραν αυτών στην επιστολή παρουσιάζεται, για πρώτη φορά, η νεοφανής ορολογία "quasi generic character", η οποία προκαλεί τουλάχιστον έκπληξη και πολλά ερωτηματικά για το χρόνο και τη σκοπιμότητα της εφεύρεσής της.

Δεν γνωρίζω ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες των δεσμεύσεων αυτών αφού δεν περιλαμβάνονται στις συμφωνίες που προωθούνται για ψήφιση και δεν προκύπτει από πουθενά ότι έχουν την αποδοχή των αντισυμβαλλόμενων μερών- Νότια Αφρική, Καναδάς-. Εκείνο όμως που προκύπτει, χωρίς καμιά αμφιβολία, είναι ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχεται ουσιαστικά ότι με τις συμφωνίες αυτές παραχωρούνται στη Νότια Αφρική και στον Καναδά κεκτημένα δικαιώματα της χώρας μας και ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση να της τα επιστρέψει, μέσα σε πέντε χρόνια. Αυτά, πέραν του ότι αναμφίβολα παραπέμπουν στο «ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι» και στο «μετά πέντε χρόνια, ποιος ζει, ποιος πεθαίνει», αποτελούν και «προφάσεις εν αμαρτίαις». Εάν πραγματικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ειλικρινή πρόθεση και διάθεση να επιλύσει το πρόβλημα που έχει προκύψει για τη φέτα μας, θα μπορούσε, χωρίς καμιά δυσκολία, να το είχε πράξει κατά το στάδιο της νομικής επεξεργασίας και διαπραγμάτευσης των συμφωνιών- περίπου δύο χρόνια για τη συμφωνία της Αφρικής και τρία για του Καναδά-, όπως το έπραξε για θέματα άλλων χωρών (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία και Σλοβενία). Και στην περίπτωση των χωρών αυτών έγιναν δεσμευτικές δηλώσεις για τη θεραπεία προβλημάτων τους που προέκυπταν από τις αρχικές συμφωνίες, οι οποίες όμως αφού υπογράφηκαν από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη ενσωματώθηκαν στα τελικά κείμενα. Είναι προφανές ότι οι υποσχέσεις αυτές δεν ήταν «έτρεπα πτερόεντα», όπως είναι αυτά που προτείνονται στη χώρα μας, τα οποία αναμφίβολα αποτελούν δυσμενή διακριτική μεταχείριση, όχι μόνον της φέτας μας αλλά και της ίδιας της πατρίδας μας, που σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να γίνει αποδεκτή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

1. Δεν υπάρχει μέχρι σήμερα διεθνής νομολογία στο πλαίσιο της οποίας διάφορες χώρες θα μπορούσαν να κατοχυρώσουν προϊόντα τους με ιδιότυπα χαρακτηριστικά.

2. Στις συνθήκες αυτές η χώρα μας έχει επιδείξει, διαχρονικά, το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της για το πιο εμβληματικό της προϊόν, τη φέτα (εθνική νομοθεσία, συμφωνία με Αυστρία, Διεθνή Ομοσπονδία Γάλακτος, Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας, Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων).

3. Η Ε.Ε., στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) των χωρών μελών της, νομοθέτησε τη δυνατότητα κατοχύρωσης, προστασίας και προβολής προϊόντων τους με ιδιότυπα χαρακτηριστικά (Κανονισμοί 2081/1992 και 510/2006).

4. Με βάση τον Κανονισμό 2081/1992 η χώρα μας κατοχύρωσε 21 παραδοσιακά τυριά της, μεταξύ των οποίων και τη φέτα, για την ονομασία και τις προδιαγραφές της οποίας έχουν ήδη δημοσιευτεί δύο πολιτικές αποφάσεις (Κανονισμοί 1107/1996 και 1829/2002) και μια δικαστική (Δ.Ε.Κ. απόφαση αρ. 92/05/ΕΛ).

5. Είναι αυτονόητο ότι κανένας στην Ε.Ε. δεν δικαιούται να ενεργεί εκτός αυτού του νομικού πλαισίου, τουλάχιστον όσο χρόνο ισχύει και μάλιστα εν αγνοία των Ελλήνων κτηνοτρόφων και τυροκόμων στους οποίους αποδεδειγμένα ανήκουν τα πνευματικά δικαιώματα της φέτας.

6. Εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με ή χωρίς πρόθεση, επέδειξε υπερβάλλοντα ζήλο για τη διαμόρφωση και προώθηση των συμφωνιών της με τη Νότια Αφρική και τον Καναδά, οι οποίες αποδεδειγμένα θίγουν τα συμφέροντα μιας χώρας μέλους της Ε.Ε., της χώρας μας, **που προφανώς είχε υποχρέωση να υπερασπιστεί.**

7. Το γεγονός ότι κάποιες χώρες, μεταξύ των οποίων η Νότια Αφρική και ο Καναδάς, χρησιμοποίησαν και ενδεχόμενα χρησιμοποιούν αντιδεδοντολογικά και παράτυπα την ονομασία φέτα για να προωθήσουν προϊόντα τους με τα οποία η φέτα μας δεν έχει καμία σχέση, σε καμία περίπτωση δεν δημιουργεί κερκημένα δικαιώματα (grandfathering). Αντίθετα, οι χώρες αυτές πρέπει να υποχρεωθούν να εναρμονίσουν την νομοθεσία και τις πρακτικές τους με αυτές των 28 χωρών μελών της Ε.Ε., που έχουν πολλαπλάσιο πληθυσμό και μεγάλη παραγωγή τυριών με ιδιότυπα χαρακτηριστικά (Π.Ο.Π.), και όχι να ανταμειφθούν για αντιδεδοντολογικές και παράτυπες πρακτικές τους παραχωρώντας τους, εις το διηνεκές, τη χρήση της ονομασίας φέτα.

8. Αναμφίβολα η φέτα έχει δεσμό αιώνων με τη χώρα μας. Συνδέεται άρρηκτα με τη ήθη, τα έθιμα, τις παραδόσεις και την ιστορία μας και αποτελεί μέρος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Κατά κανόνα τα αγαθά αυτά είναι ανεκτίμητα. Δεν πωλούνται, δεν διαιρούνται, δεν ανταλλάσσονται, δεν δανείζονται, απλά κληρονομούνται. Και εξ όσων γνωρίζω δεν

έχουμε καμία συγγενική σχέση με τους λαούς της Νότιας Αφρικής και του Καναδά για να είναι συγκληρονόμοι μας στα παραπάνω αγαθά.

9. Είναι αδιανόητο να κυρωθούν από την Ελληνική Βουλή οι υπό συζήτηση συμφωνίες γιατί, πέραν άλλων, επιτρέπουν στους κατοίκους της Νότιας Αφρικής και του Καναδά να ονομάζουν φέτα όλο τον εσμό των λευκών τυριών άλμης που παράγουν, ενώ αυτό απαγορεύεται στους Έλληνες των νησιωτικών μας περιοχών, των οποίων τα λευκά τυριά άλμης είναι από κάθε άποψη όμοια με τη φέτα και έφεραν την ονομασία αυτήν, πριν την απόφαση του Δ.Ε.Κ.

10. Κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει το γεγονός να υπάρξουν, σε μελλοντικές συμφωνίες της Ε.Ε. με τρίτες χώρες προβλήματα ανάλογα με αυτά της φέτας και για άλλα Π.Ο.Π. προϊόντα μας αν κυρωθούν οι συμφωνίες της Νότιας Αφρικής και του Καναδά. **Ένας επιπλέον λόγος να μην κυρωθούν.**

11. Οι Έλληνες κτηνοτρόφοι και τυροκόμοι, οι καταναλωτές της φέτας μας, αλλά και το σύνολο σχεδόν της ελληνικής κοινωνίας είναι αγανακτισμένοι και αρνούνται να δεχθούν τον υποτιμητικό, άδικο και αδικαιολόγητο τρόπο διαχείρισης του πιο εμβληματικού μας προϊόντος αλλά και της ίδιας της χώρας μας.

12. Ανάλογα συναισθήματα πιστεύω ότι έχουν τώρα πλέον και οι Βουλευτές μας, πολλοί από τους οποίους εκλέγονται σε κτηνοτροφικές περιοχές, τα συμφέροντα των οποίων θα κληθούν σύντομα έμπρακτα να υπερασπίσουν στη Βουλή. Ελπίζω και εύχομαι οι συμφωνίες αυτές να καταψηφιστούν από όλους για λόγους οικονομικούς, για λόγους κοινωνικούς, για λόγους εθνικούς, για λόγους αξιοπρέπειας. Τα κόμματα δεν έχουν κανένα λόγο να επικαλεστούν κομματικές πειθαρχίες ή να εφαρμόσουν πρακτικές που προδικάζουν αποτελέσματα. Η φέτα μας δεν περιλαμβάνεται σε κανένα μνημόνιο ούτε και μπορούν να εφαρμοστούν οι εξαναγκαστικές πρακτικές των μνημονίων στη διαχείριση της ονομασίας της. **Αυτό επιτάσσει το εθνικό μας συμφέρον.** Εξάλλου δεν πρέπει να διαφεύγει της προσοχής κανενός ότι για την κατάσταση που έχει περιέλθει το εμβληματικό μας προϊόν σήμερα ευθύνονται όλες οι κυβερνήσεις των τελευταίων έξι χρόνων, άλλες λιγότερο και άλλες περισσότερο, στις οποίες συμμετείχαν όλα σχεδόν τα κόμματα του λεγόμενου «Ευρωπαϊκού τόξου», στα οποία προς άρση κάθε παρεξηγήσεως ανήκω. **Κατά συνέπεια, ο αγώνας για την καταψήφιση των συμφωνιών πρέπει να είναι κοινός, εθνικός και αχρωμάτιστος.**

13. Απευθύνω έκκληση προς την Κυβέρνηση να φέρει τις δύο συμφωνίες το συντομότερο δυνατόν για κύρωση στη Βουλή και προς τους Έλληνες βουλευτές να ψηφίσουν κατά συνείδηση, υπενθυμίζοντάς τους ότι αυτές, εκτός του ότι είναι άμεσα επιζήμιες για τη χώρα μας, θα λειτουργήσουν και ως «λαγός», κατά τη λαϊκή έκφραση, για να διεκδικήσουν ανάλογη μεταχείριση όλες οι χώρες με τις οποίες συνομιλεί σήμερα ή θα συζητήσει στο

μέλλον η Ε.Ε., **ακόμη και χώρες μέλη της**, για να ακυρωθεί στην πράξη η απόφαση του Δ.Ε.Κ για τη φέτα. Αυτή η κατάληξη ανταποκρίνεται απόλυτα και στην κατά καιρούς δεδηλωμένη επιθυμία και στα συμφέροντα των ανά τον κόσμο πολυεθνικών παραγωγής λευκών τυριών άλμης. **Θα αφήσουν να συμβεί αυτό οι Βουλευτές μας;**

14. Το σύνολο σχεδόν αυτών που διαλαμβάνονται στις υπό συζήτηση συμφωνίες για τη φέτα είναι προς λάθος κατεύθυνση και σε καμία περίπτωση αυτά δεν διορθώνονται με ένα άλλο λάθος – κύρωση των συμφωνιών-. Αν αυτές δεν κυρωθούν, είναι περισσότερο από βέβαιο ότι **αφού αναμορφωθούν κατά τρόπο αντικειμενικό και δίκαιο, και σε συνεργασία με τους κτηνοτρόφους και τυροκόμους μας**, θα επανέλθουν και χωρίς προβλήματα θα κυρωθούν. **Αυτή είναι η μόνη εθνική λύση.**

15. Καταλήγοντας, θα ήθελα να επισημάνω για μία ακόμη φορά, ότι εάν πραγματικά επιθυμούμε ως Έλληνες να διατηρήσουμε τα προνόμια που έχουν παραχωρηθεί στα τυριά μας από την Ε.Ε., θα πρέπει να εφαρμόζουμε σε όλα τα επίπεδα, με «θρησκευτική ευλάβεια», τη νομοθεσία της. Μεγάλη ευθύνη γι αυτό έχουν οι κτηνοτρόφοι και οι τυροκόμοι μας καθώς και οι αρμόδιοι φορείς και υπηρεσίες της χώρας, τους οποίους προτίθεται να συνδράμει, με κάθε τρόπο, ο «Όμιλος φίλων της Φέτας», που κάνει την εμφάνισή του λίαν προσεχώς. Η ίδρυση και η στήριξη μιας διεπαγγελματικής τυριών θα πρέπει να αποτελέσει πρώτη προτεραιότητα όλων μας.